

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΤΟΥ 1980

Του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ

Ἡ ζωὴ τῆς ἐπιχειρήσεως μετρεῖται πλέον μὲ δεκαετίας. Τὴν χρονικὴν αὐτὴν προέκτασιν τῆς προγνώσεως καθιστᾷ ἀναγκαίαν ἡ αὐξουσα ἐπιτάχυνσις τῆς προόδου. Ποίαν μορφήν θὰ προσλάβῃ ἡ ἐπιχειρησιακὴ διάρθρωσις κατὰ τὰ προσεχῆ δέκα ἔτη; Πῶς θὰ ἀντιμετωπίζη ἡ ἐπιχειρήσις τοῦ 1980 τὰς συνθήκας ποὺ θὰ ἔχουν τότε δημιουργηθῇ; Πῶς θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπιβίωσίν της εἰς ἓνα κόσμον μὲ προωθουμένην τὴν διεθνοποίησιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας θὰ τείνουν νὰ δεσπόζουν οἱ πολυεθνικοὶ γίγαντες ποὺ θὰ προέλθουν ἀπὸ περαιτέρω συγχωνεύσεις καὶ συνασπισμούς; Καὶ ποῖοι θὰ εἶναι οἱ ἄνδρες ποὺ θ' ἀναλάβουν νὰ διευθύνουν τὰς τύχας τῆς αὐριανῆς ἐπιχειρήσεως διὰ νὰ τὴν προσαρμόσουν μὲ εὐλυγισίαν καὶ ἀποτελεσματικότητα εἰς τὰς παραγωγικὰς καὶ συναγωνιστικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ καιροῦ των; Τὰ ἀνωτέρω ἐρωτήματα ἀποτελοῦν τὴν βάσιν εὐρυτάτης ἐρεύνης ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῆς γαλλικῆς καὶ γενικώτερον τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπιχειρήσεως, διεξαχθείσης ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Ἰνστιτούτου Ἐπιχειρησιακῶν Ὑποθέσεων, ποὺ διηύθυνεν ἐπὶ σειρὰν ἔτων ὁ κ. Olivier Giscard d'Estaing, ὁ ὁποῖος καὶ συνοψίζει κατωτέρω τὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς διερευνήσεως τῶν ἀντικτύπων ποὺ θὰ ἔχουν ἐπὶ τῆς ἐπιχειρησιακῆς ζωῆς αἱ οἰκονομικαί, βιομηχανικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἐξελίξεις κατὰ τὴν ἐπερχομένην δεκαετίαν.

Μετὰ μίαν δεκαετίαν, ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή θὰ ἔχη αὐξηθῇ κατὰ 65 % καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιχειρήσεων θὰ μειωθῇ κατὰ 15 %. Αἱ ἐπιχειρήσεις τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς θὰ παράγουν 80 % περισσότερα ἀπὸ σήμερον, ἀλλὰ μὲ προσωπικὸν ἠύξημένον μόνον κατὰ 30 %. Αὐταὶ θὰ εἶναι αἱ συνέπειαι τῶν ριζικῶν μεταβολῶν ποὺ θὰ ἐπέλθουν κατὰ τὰ προσεχῆ δέκα χρόνια.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἐπιχειρήσεων κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ δύο παράγοντας : τὴν προϊόνσαν διεθνοποίησιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ τὰς ἀναστατώσεις ποῦ, ὅπως πρέπει νὰ ἀναμένωμεν, θὰ προκαλέσῃ ἡ ἐπιταχνομένη τεχνικὴ πρόοδος.

Διὰ τὴν ἐπιχείρησιν, εἰς κάθε χώραν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, τὸ ἄνοι-

γμα τῶν συνόρων θὰ σημάνη εἴτε μίαν εὐκαιρίαν περαιτέρω προόδου, ἢ θὰ εἶναι θανατηφόρον. Τοῦτο θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ἀντιμετωπισθοῦν αἱ προκύπτουσαι νέαι διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἀπαιτήσεις :

— Συμπέσεις τῶν τιμῶν ἐν συνδυασμῷ μὲ βελτιωμένην ποιότητα διὰ τὴν ἀπὸ κρουσιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ξένων προϊόντων.

— Ἐπίδειξις δυναμιμοῦ εἰς τὴν θεώρησιν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ὡς μᾶς διερευνηθείσης ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Ἀνάπτυξις ἐξαγωγικῆς πολιτικῆς πρὸς τὰς τρίτας χώρας.

— Τόλμη εἰς τὴν στρατηγικὴν τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐν συνεργασίᾳ ἢ μὴ μὲ τὸ ξένον κεφάλαιον.

Εἰδικώτερον, διὰ τὴν Γαλλίαν τὸ πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν παρουσιάζεται σοβαρόν. Αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικόν γαλλικαὶ πωλήσεις ἀντιπροσωπεύουν τὸ 12 % τοῦ ἐθνικοῦ γαλλικοῦ προϊόντος. Θὰ ἔπρεπε νὰ φθάσουν 35 % ἐντὸς δεκαετίας διὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ οὕτως ἡ ἐπιθυμητὴ ἀνάπτυξις καὶ οἰκονομικὴ ἰσορροπία. Ἐάν, συμφώνως πρὸς τὰς γενομένας προβλέψεις, τὸ ἐθνικὸν προϊόν δύναται νὰ αὐξηθῆ κατὰ 50 % ἐντὸς δεκαετίας, δηλαδὴ νὰ φθάσῃ ἀπὸ 500 δισεκατομμύρια εἰς 750 δισεκατομμύρια σημερινὰ φράγκα, τότε αἱ γαλλικαὶ πωλήσεις εἰς τὸ ἐξωτερικόν θὰ ἦτο δυνατόν κατὰ τὸ 1980 ν' ἀντιπροσωπεύουν 225 δισεκατομμύρια, ὅσοι περίπου τετραπλάσια τῶν σημερινῶν. Ὁ στόχος φαίνεται ἰδιαίτερος φιλόδοξος, ἀφοῦ κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν αἱ γαλλικαὶ ἐξαγωγαὶ μόνον ἐδιπλασιάσθησαν, ἀλλὰ πάντως πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ ὡς ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, ἐφ' ὅσον ἤδη ἡ Μπενελούξ πραγματοποιεῖ ἐξαγωγὰς ἀντιπροσωπευούσας τὸ 37,5 % τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων ποὺ εἶναι, τηρουμένων βεβαίως τῶν ἀναλογιῶν, κοινὰ δι' ὅλας τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, αἱ ἐπιχειρήσεις τῆς Κοινότητος ὀφείλουσαν νὰ ἐπεκτείνουσαν τὰ ἐμπορικὰ δίκτυα καὶ αἱ μεγαλύτεραι ἐξ αὐτῶν τὰς βιομηχανικὰς τῶν ἐγκαταστάσεις εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ νὰ προβλέψουσαν εἰς πολυεθνικοὺς ἐπιχειρηματικοὺς προσανατολισμοὺς, ὥστε αἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δραστηριότητές των νὰ προσλάβουσαν τουλάχιστον τὴν αὐτὴν σημασίαν μὲ τὰς τοῦ ἐθνικοῦ χώρου.

Πράγματι, αἱ μεγάλα πολυεθνικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀμερικανικῆς, ἀγγλικῆς, ἐλβετικῆς ἀλλὰ καὶ ἐνδοκοινοτικῆς καταγωγῆς, ἀναπτύσσονται μὲ ρυθμὸν διπλασίως ταχύτερον μὲ τὰς ἐθνικὰς ἐπιχειρήσεις. Θεωρεῖται ὡς ἐκ τούτου λογικὴ ἢ πρόβλεψις ὅτι, ἐντὸς εἰκοσαετίας, 600 - 700 μεγάλα πολυεθνικαὶ ἐπιχειρήσεις θὰ καλύπτουσαν σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου ἐργασιῶν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Βεβαίως αἱ καθέκαστα ἐθνικαὶ ἐπιχειρήσεις ποὺ συνδέονται μὲ τοὺς διεθνεῖς γίγαντας, ἐπωφελοῦνται τῶν τεχνολογικῶν τῶν προόδων καὶ αὐξάνουσαν τὴν ἀποδοτικότητά των ἐκ τῆς ὁποίας ἐπωφελεῖται ἡ παραγωγή εἰς ἐθνικὸν πλαίσιον. Ἀλλὰ τὰ κέρδη αὐτὰ τῆς οἰκονομίας δεόν νὰ θεωρηθοῦν πρόσκαιρα, ἐάν δὲν συνδεθοῦν ἀπὸ παράλληλον προσπάθειαν ἀνανεώσεως ὀλοκλήρου τοῦ παραγωγικοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ μηχανισμοῦ εἰς ἐκάστην χώραν.

Αἱ συνέπειαι ἐκ τῶν τεχνικῶν ἐξελίξεων κατὰ τὴν προσεχῆ δεκαετίαν ἤμπορὸν νὰ συνοψισθοῦν εἰς τρία φαινόμενα :

— Προϊόντα : νεωτερισμός και ανανέωσις.

— Παραγωγή : αυτοματισμός και βελτίωσις τῆς παραγωγικότητος.

— Διοικήσις ἐπιχειρήσεων : μείζων προσαρμογή εἰς τὴν διερευνητικὴν.

Ἡ κοινοτικὴ ἐπιχειρήσις θὰ διατηρήσῃ τὴν ἀποδοτικότητά της μόνον ἐφ' ὅσον καταβάλλῃ τὴν δέουσαν προσπάθειαν εἰς τὸ πεδίον τῆς ἐρεῦνης καὶ ἰδίως τῆς ἀναπτύξεως μὲ σκοπὸν νὰ προσφέρῃ προϊόντα νέα, κατὰ κανόνα μὲ μεγαλύτερον περιθώριον κέρδους ἀπὸ τὰ παραδοσιακά, εἰς τιμὰς διαρκῶς συμπιεζόμενας, χάρις εἰς ἠϋξημένην παραγωγικότητα, ὀφειλομένην εἰς πλέον ὀρθολογιστικὴν ἐπιχειρησιακὴν ὀργάνωσιν. Μετὰ πέντε ἔτη πλέον τοῦ ἡμίσεος τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων θὰ διαφέρουν ἐκείνων ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὴν ἀγορὰν σήμερον.

Ὁ ρόλος τῶν διερευνητῶν θὰ εἶναι συχνὰ ἀποφασιστικὸς, εἰς αὐτὸν τὸν χωρὶς ἀνάπαυαν ἀγῶνα δρόμου πρὸς τὴν πρόδοον.

Ἐναντι τῶν 2200 διερευνητῶν ποὺ λειτουργοῦν κατὰ μέσον ὄρον σήμερον εἰς τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς θὰ εἶναι ἐγκατεστημένοι τὸ 1980 ἄνω τῶν 10.000. Ἡ τεραστία αὕτη αὐξήσις θὰ ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδιαιτέρως ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τῶν μικρῶν, δι' ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, διερευνητῶν.

Ὁ ρόλος τῶν διερευνητῶν εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν διαδικασιῶν παραγωγῆς καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν στατιστικῶν στοιχείων ἐν σχέσει μὲ τὰς ἐπιδόσεις τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ τὴν διαμόρφωσιν καταναλωτικῶν συνηθειῶν, θ' ἀποτελέσῃ θεμελιώδη παράγοντα μιᾶς ὑγιοῦς πολιτικῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Βεβαίως, αἱ βαθεῖαι αὗται μεταβολαὶ συνεπάγονται ὀρισμένους κινδύνους. Δύο ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως σημαντικαὶ χρήζουσιν σοβαρᾶς ἀντιμετωπίσεως κατὰ τὰ ἐπερχόμενα ἔτη : ἡ ἀνεργία καὶ ἡ ξένη κυριαρχία ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν οἰκονομικῶν μηχανισμῶν.

Α. Ἡ ἀνεργία. Δὲν πρέπει νὰ ἐθελουφλοῦμεν, ἔναντι τῶν κινδύνων — σοβαρῶν ἄλλ' ὄχι καὶ ἀκατανικήτων — ποὺ πρόκειται νὰ προκύψουν διὰ κάθε χώραν :

α) Ἐκ τῆς ἀναποδράστου αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.

β) Ἐκ τῆς τεραστίας αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ποὺ ἡμπορεῖ νὰ συντελεσθῇ διὰ τοὺς πλείστους βιομηχανικοὺς κλάδους μὲ ἐξοικονόμησιν μέχρι 50 % προσωπικοῦ (χωρὶς νὰ λησμονῆται τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ παραγωγικότης εἶναι τριπλασία τῆς εὐρωπαϊκῆς).

γ) Ἐκ τῶν παραγωγικῶν ἀνακατατάξεων ὀφειλομένων εἰς νέας καταναλωτικὰς ἀνάγκας, νέας πηγὰς πρώτων ὑλῶν κλπ. (νέα προϊόντα ἀχρηστεύοντα παραδοσιακά, νέας ἐνεργειακὰς πρώτας ὕλας ἢ πηγὰς ἐνεργείας ἀχρηστευόσας παλαιὰς κλπ.).

Αἱ συνέπειαι ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως ἐκ τῶν ἀνωτέρω μεταβολῶν, θὰ ἀντιμετωπισθοῦν, εἰς ἐθνικὸν πλαίσιον μόνον ἐφ' ὅσον :

— αὐξηθοῦν μὲ ταχὺν ρυθμὸν αἱ ἐξαγωγαὶ

— ἐφαρμοσθῇ δυναμικὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ ἐνισχυτικὴ τῆς καταναλώσεως

— έπιτευχθή ή δέουσα κινητικότητα εις τό έργατικόδ δυναμικόδ δια μιάς γενικεύσεωσ τήσ επαγγελματικήσ μετεκπαιδεύσεωσ

— προγραμματισθή προοδευτική μείωσις τών ώρων έργασιάσ.

Β. Ή ξένη κυριαρχία. Δέν είναι συμφέροσα δια τήν οικονομίαν τών χωρών τήσ Κοινότητοσ ή συστηματική και άνευ μέτρου αντίθεσις πρόσ τάσ ξένασ επενδύσεισ. Άναμφιβόλωσ όμως συνιστά μείζονα κίνδυνον ή έξαγορά ύπό τοϋ ξένου κεφαλαίου άποδοτικών επιχειρήσεων, ή άπορρόφησις παρ' αυτών ίκανών στελεχών λόγω καλλιτέρας άμοιβήσ και ταχύτερασ σταδιοδρομήσεωσ, ή προσέλκυσις τήσ άποταμιεύσεωσ πρόσ τούσ άποδοτικώτερουσ τίτλουσ ξένων έταιριών. Αί τάσεισ αυταί θα ήτο δυνατόν να δημιουργήσουν διαταράξεισ ισορροπίασ εις εύπαθείσ παραγωγικόσ τομείσ, άνεξαρτήτωσ τών συνεπειών εκ τών πολιτικών, ψυχολογικών και οικονομικών άντικτύπων των.

Αί μόναί ύγιεισ άντιδράσεισ κατά τών άνωτέρω ένδεχομένων θα είναι δραστικάί άναπροσαρμογαί εις τάσ ιδέασ και τήν τακτικήν :

1. Άσκησις εκ μέρουσ τών κοινοτικών επιχειρήσεων δυναμικήσ πολιτικήσ επενδύσεων εις τό έξωτερικόδ, παρέχουσα εις αυτάσ τάσ πιθανότητασ να προτρέξουν και τάσ βεβαιότητασ να συμπορευθοϋν εις τόν άγώνα δρόμου πρόσ τήν διεθνοποίησιν.

2. Εϋρυτάτη εκχώρησις δικαιοδοσιών πρόσ έξειδικευμένα στελέχη και πρόσ τεχνοκράτασ ίκανούσ να άποπροσωποποιήσουν τήν επιχείρησιν να τήν άπαλλάξουν μακροπροθέσμουσ άπό τόν εμπειρισμόν τήσ παλαιού τύπου αυτοδιδάκτου ήγεσίασ και να τήν οδηγήσουν εις μείζονοσ άποδοτικότητασ επιδόσεισ.

3. Ήξάρτησις τήσ χρηματοδοτήσεωσ τών επενδύσεων άπό τήν εύχέρειαν προσαρμογήσ τών επιχειρήσεων εις τάσ ανταγωνιστικάσ ικανότητάσ των ύποβαλλομένασ εις αυστηρά κριτήρια μακροπροθέσμου άποδόσεωσ.

Βεβαίωσ είναι δυνατόν πολιτικά και άλλα άπρόβλεπτα γεγονότα να επηρεάσουν τήν εξέλιξιν τήσ κοινοτικής επιχειρήσεωσ.

Δίχωσ να παραγνωρίζεται αυτό τό ένδεχόμενον είναι σκόπιμοσ μία πρόγνωσις όσον άφορά τήν μελλοντικήν τήσ δομήν και τάσ συνθήκασ τοϋ συναγωνισμού μετά μίαν δεκαετίαν.

Έπί τοϋ προκειμένου, ή σημερινή άμερικανική πραγματικότητα μασ καθοδηγεί εις τήν αναζήτησιν τήσ αυριανήσ, ευρωπαϊκήσ πραγματικότητοσ. Μασ καθοδηγεί — αλλά δέν μασ παρέχει βεβαίασ άπαντήσεισ, διότι ή ζωή τήσ επιχείρησεωσ συνδέεται με τήν νοοτροπίαν και ιδιοφυΐαν κάθε λαού.

Τό 1980 νέοι διευθύνοντεσ θα έχουν άντικαταστήσει τούσ παλαιούσ εις πολλάσ ευρωπαϊκάσ επιχειρήσεισ.

Ή σημερινή γενεά τών μάνατζερσ που είναι ηλικίασ 40 - 55 έτών θα άρχισήν να αισθάνεται κόπωσιν εις τήν παρακολούθησιν τών νέων επιχειρηματικών ιδεών και τήν εφαρμογήν νέων συστημάτων.

Πώσ θα είναι οί νέοι που θα καταλάβουν τάσ θέσεισ των; Ποία θα είναι ή μόρφωσις και αί ιδέαι των που θα εξασφαλίσουν δυναμικήν διευθέτησιν τήσ επιχείρησεωσ;

Ἄν ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ πάντα θὰ ἐξελιχθοῦν ὁμαλῶς καὶ ὅτι ἡ ἐπιλογή τῶν νέων μάντζερς θὰ βασίζεται περισσότερο εἰς τὴν προσωπικὴν τῶν ἀκτινοβολίαν παρά εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν, περισσότερο εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν τῶν ἰκανότητα καὶ ὀλιγότερον εἰς τὰς σχέσεις τῶν, περισσότερο εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας τῶν παρά εἰς τὰ διπλώματά τῶν. Ἄς ὑποθέσωμεν ἐπίσης ὅτι θὰ γνωρίζουν κατὰ βάθος τὴν τεχνικὴν τῶν νέων συστημάτων διοικήσεως καὶ ὅτι θὰ διαθέτουν μίαν πείραν ἐπιχειρηματικότητος. Ἄς ἐλπίσωμεν ἐξ ἄλλου ὅτι οἱ σημερινοὶ διευθυνταὶ θὰ τοὺς δώσουν τὸν καιρὸν καὶ τὰ μέσα ν' ἀποκτήσουν τὰς γνώσεις ποὺ θὰ τοὺς καταστήσουν ἀποδοτικούς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν.

Αὐτοὶ οἱ νέοι ἄνδρες θὰ ἔχουν κοντὰ τῶν διὰ τὰ τοὺς ἐνισχύσουν εἰς τὸ ἔργον τῶν, ἐκείνους ποὺ σήμερον εἶναι ἡλικίας 25 - 40 ἐτῶν καὶ ἔχουν ἐκπαιδευθῆ εἰς αὐτὸν τὸν ἀνανεωμένον μεταπολεμικὸν κόσμον, ἔχουν ταξιδέψει, εἶναι ἐμποτισμένοι ἀπὸ τὰς νέας ιδέας τῆς διοικητικῆς, εἶναι ἐντεταγμένοι εἰς τὴν βιομηχανικὴν τεχνικὴν ποὺ ἐπηρεάζεται βαθέως ἀπὸ τὸ ἀμερικανικὸν παράδειγμα. Ἀπὸ τὴν μόρφωσίν τῶν, τὴν εὐκινησίαν τῶν, τὴν ἰκανότητά τῶν νὰ συλλαμβάνουν καὶ νὰ πραγματοποιοῦν σχέδια ἀναπτύξεως θὰ ἐξαρτηθῆ αὐριον ἢ ἀποδοτικότης τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπιχειρήσεων.

Ποῖται, λοιπόν, θὰ εἶναι αἱ μεταβολαὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως. ποὺ θὰ πρέπει νὰ πραγματοποιήσεν αὐτοὶ οἱ νέοι διευθυνταί;

Ἡ ἀποκεντρωμένη ὀργανωτικὴ δομὴ θὰ ἐπικρατήσῃ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ἐκείνας ποὺ θὰ ἐμπιστευθοῦν τὴν διοίκησίν τῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν πρωτοβουλιῶν καὶ τὴν δημιουργικότητα τῶν στελεχῶν τῶν.

Θὰ ὑπάρχῃ μείζων καὶ σαφέστερος διαχωρισμὸς μεταξὺ τοῦ τομέως μελετῶν καὶ τοῦ τομέως ἀποφάσεων, καθὼς ἐπίσης μεταξὺ τῶν εὐθυνῶν διὰ τὴν στρατηγικὴν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν εὐθυνῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν. Ἄλλ' ὁ διαχωρισμὸς αὐτὸς κατ' οὐδένα λόγον θὰ σημάνη στεγανοποίησιν ἐντὸς τῆς ἐπιχειρήσεως — ἀλλὰ τοῦναντίον περισσοτέραν κινητικότητα συνυφασμένην μὲ τὴν παροχὴν εὐρέως φάσματος εὐκαιριῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἰκανότητων τῶν στελεχῶν εἰς τομεῖς δυναμένους νὰ τὰς ἀξιοποιήσουν.

Αἱ λειτουργίαι μελετῶν καὶ προετοιμασίας τῶν ἀποφάσεων θὰ ἀποκτήσουν μείζονα βαρύτητα.

Ἡ ὑπηρεσία σχεδιασμοῦ, τὸ γραφεῖον ἐμπορικῶν μελετῶν, αἱ ὑπηρεσίαι οἰκονομικῶν μελετῶν, μελετῶν τρόπων παραγωγῆς, ἀναπτύξεως προϊόντων καὶ ἐλέγχου διοικητικῆς λειτουργίας, θὰ θεωροῦνται ἰδιαιτέρας σπουδαιότητος καὶ θὰ εἶναι ἐπανδρωμένοι μὲ πολυαριθμότερον παρ' ὅσον σήμερον προσωπικόν. Ἐκεῖ ὅπου ἀψηχολεῖτο ἓνας ὑπάλληλος ἢ στέλεχος ἔναντι δέκα ἐργατῶν, θὰ ὑπάρχουν ἓνας ἔναντι πέντε ἐργατῶν καί, εἰς ὄρισμένους τομεῖς, ἓνας ἔναντι δύο ἢ τριῶν ἐργατῶν.

Θὰ ὑπάρχῃ ἐξ ἄλλου στενὴ συσχέτισις μεταξὺ τῶν λειτουργιῶν προγνώσεως καὶ ἀναλύσεως τῆς συμπεριφορᾶς τῶν καταναλωτῶν καὶ τῆς γενικῆς διευθύνσεως.

Αἱ δαπάναι διαφημίσεως θὰ βαίνουν ραγδαίως ἀξανάομεναι, ὥστε νὰ φθάσουν ἀπὸ τὸ σημερινὸν χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀμερικανικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐκτὸς τῆς Κοινότητος χωρῶν.

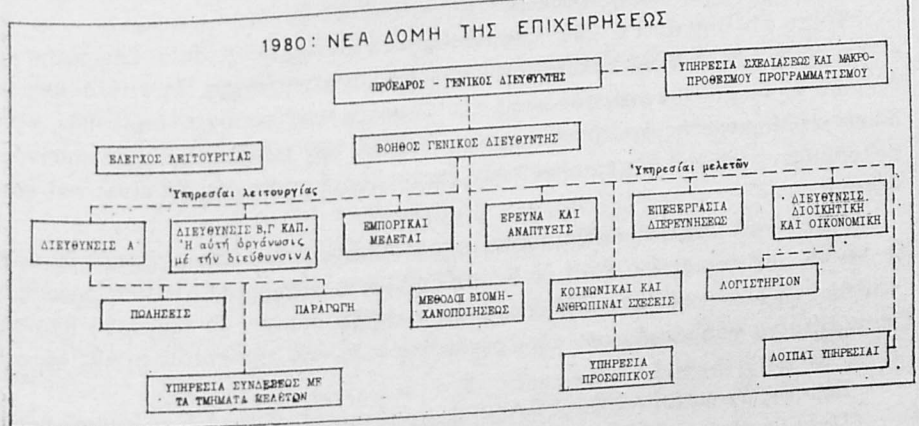
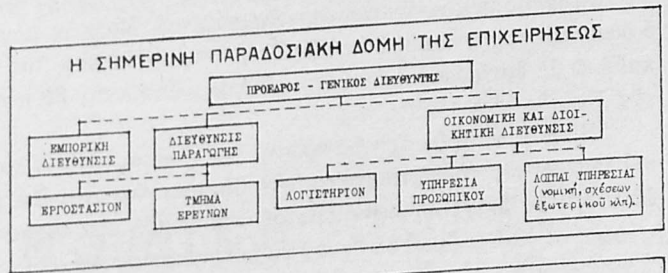
Ἡ ἔρευνα καὶ ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις θὰ ὑπάγονται γενικῶς εἰς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν.

Ἐκεῖ ποὺ ὑπῆρχαν ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια 50 - 100 τετραγωνικῶν μέτρων, θὰ δημιουργηθοῦν ὁλόκληρα ἐρευνητικὰ συγκροτήματα ἀπασχολοῦντα χιλιάδας μηχανικῶν, τεχνικῶν, τεχνολόγων, ποὺ θὰ ἀφιερώνουν τὰς προσπάθειάς των εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν προϊόντων, τῶν ὕλικῶν καὶ τῶν μεθόδων παραγωγῆς τῆς αὔριον.

Οἱ διερευνηταί, ποὺ θὰ παίζουσι, βεβαίως, σπουδαῖον ρόλον εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὑπολογισμοὺς, θὰ ἀρχίσουσι νὰ χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης καὶ εἰς τὴν καθαυτὴν λειτουργίαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Θὰ πρόκειται περὶ τοῦ δευτέρου σταδίου

Νέα διαφώνως
εὐθύνων εἰς τὴν ἐπιχείρησιν

Ἐὰν πραγματοποιηθῇ, κατὰ τὴν προσεχῆ δεκαετίαν ὡς συνέπεια τοῦ ἀνομιματοῦ τῶν συνόρων καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς τεχνικῆς.
Τὰ δύο σχέδια δεικνύουσιν πρὸς ποῖαν κατεύθυνσιν θὰ στραφοῦν αἱ μελέται

ἀξιοποιήσεως των : τὴν ἔνταξιν των εἰς ὁλόκληρον τὸν μηχανισμόν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀφοῦ τὸ πρῶτον ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν μηχανοποίησιν τῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν, ἐν ἀναμονῇ τῆς εὐρύτερας χρήσεώς των διὰ τὴν ἀπόδοσιν μαθηματικῶν τύπων, ὥστε ἡ ἐπιχείρησις νὰ γνωρίζη τὰς ἀποτελέσματα τοῦ προηγουμένου μηνὸς ἐντὸς τετραήμερου καὶ ὄχι μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ἡμέρας, ὅπως συμβαίνει σήμερα.

Αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις θὰ προσανατολισθοῦν πρὸς τὴν συνεργασίαν, χάριν εἰς τὴν ἐκ μέρους τῆς ἐργοδοσίας καὶ τῶν συνδικάτων ἀποδοχὴν τῆς ἀρχῆς τῆς συνευθύνης διὰ τὴν πορείαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι αἱ κοινωνικαὶ διενέξεις θὰ ἐξαφανισθοῦν (τὸ ἀμερικανικὸν δίδαγμα, ἡ τελευταία παρατεταμένη ἀπεργία εἰς τὴν General Motors εἶναι ἐν προκειμένῳ χαρακτηριστικόν). Μολαταῦτα τὰ συνδικάτα θὰ εἶναι καλλίτερον ἐνημερωμένα ἐπὶ τῶν οικονομικῶν

πραγματικοτήτων, πράγμα που θα επηρεάζει τόσο τον διεκδικητή των όσων και τα μέσα δράσεώς των.

Η ανάπτυξις του συναγωνισμού οδηγεί εις διάρθρωσιν τείνουσαν να συγκεντρώση το 60 - 70 % της αγοράς ενός δεδομένου κλάδου εις δύο έως τέσσαρας μεγάλας επιχειρήσεις.

Αλλά μετά μίαν δεκαετίαν, η Κοινή Αγορά δεν θα έχει ακόμη προσλάβει τον χαρακτήρα μιᾶς ενιαίας αγοράς και ο νόμος αὐτὸς τῆς συγκεντρώσεως δεν θα λειτουργῆ εἰσέτι πλήρως.

Τὸ 1980 θὰ εὕρη τὰς ἑξ ἡμέρας εἰς πλήρη φάσιν ἐξελίξεως. Θὰ ἔχουν ὀλοκληρώσει τὴν βιομηχανικὴν τὴν συγκεντρώσιν εἰς ἐθνικὸν πλαίσιον, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ διεθνὴς ἀνταγωνισμὸς θὰ πιεζῆ ὀλοὲν περισσότερο τὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις, καὶ ἐνθὺς θὰ διαγράφεται ἡ κίνησις διὰ τὴν ἀληθινὴν βιομηχανικὴν συγκεντρώσιν τῆς Κοινῆς Αἰγορᾶς.

Ἡ τάσις αὐτὴ θὰ ἔχη ὡς πρώτην ἐκδήλωσιν τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐγκαταστάσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὴν δημιουργίαν κοινῶν παραφυάδων διαφόρου ἐθνικότητος ἐπιχειρήσεων, προτοῦ φθάσωμεν εἰς συγχωνεύσεις διακοινοτικῆς φύσεως αἱ ὁποῖαι ὅμως θὰ ἔχουν νὰ ὑπερνικήσουν ἐμπόδια νομικῆς, φορολογικῆς, τεχνικῆς καὶ ψυχολογικῆς φύσεως.

Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἐξαφανισθοῦν αἱ μικραὶ καὶ μεσαῖαι ἐπιχειρήσεις, — ὅπως μᾶς διδάσκει ἄλλωστε καὶ τὸ ἀμερικανικὸν παράδειγμα. Ἐάν αὗται κατωρθώσουν νὰ δικαιώσουν οἰκονομικῶς τὴν ὑπαρξίν των (παροχὴ ὑπηρεσιῶν, ἐξειδικεύσεις παραγωγῆς, φασὸν κατὰ παραγγελίαν τῶν μεγάλων) θὰ παραμείνουν πολυάριθμοι, καὶ, μὲ τὴν προϋπόθεσιν τῆς καλῆς διοικήσεως, θὰ εἶναι καὶ ἀποδοτικαί.

Πάντως τὸ μέσον ἀνάστημα τῶν μικρῶν καὶ μεσαίων ἐπιχειρήσεων θὰ εἶναι ἀνώτερον τοῦ σημερινοῦ διότι θὰ ἔχη αὐξηθῆ ἡ παραγωγή καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς των θὰ ἔχη ἐλαττωθῆ. Ὅποσδήποτε ὅμως ἡ ἐπιβίωσις των θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν ἰκανότητα νὰ χρηματοδοτοῦν τὰς ἐπενδύσεις των, ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς διοικήσεως των.

Βεβαίως ἀπομένουν πολλοὶ ἄγνωστοι παράγοντες κατὰ τὰ δέκα προσεχῆ ἔτη. Ποία θὰ εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῶν καθεστώτων ; Θὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὴν Εὐρώπην τάσεις σοσιαλιστικῶν ἐθνικοποιήσεων ; Θὰ ἐπιβληθοῦν ἀπὸ τοὺς τεχνοκράτας τοῦ δημοσίου τομέως ἀσφυκτικοὶ ἔλεγχοι, ἢ ἀντιθέτως, θὰ διευρυνθῆ ὁ διάλογος μὲ τὸν ἰδιωτικὸν τομέα πού θὰ διατηρήσῃ ὅλας τὰς εὐθύνas καὶ τὰς ἀντιστοίχους πρωτοβουλίας του ; Θὰ εὐρεθῶμεν πρὸ ἀναζωπυρώσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἐθνικισμοῦ καὶ τοῦ προστατευτισμοῦ ; Θὰ ὑπάρξουν σοβαραὶ διεθνεῖς κρίσεις ; Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἀποφασιστικὰ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπιχειρήσεως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προβλεφθοῦν.

Θὰ ἀνακύψουν πάντως φόβοι ἀναπτύξεως τοῦ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ, ἐφ' ὅσον αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις δὲν ἀναδειχθοῦν ἐντόνως παραγωγικαὶ μὲ ἠύξημένην ἀποτελεσματικότητα καὶ μὲ ἡγέτας ἰκανοὺς νὰ ἐπιβάλουν τοὺς κανόνας μιᾶς βιομηχανικῆς οἰκονομίας ἐκσυγχρονισμένης καὶ συναγωνιστικῆς.

Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐπιχείρησις τοῦ 1980 θὰ εἶναι αὐτὸ πού οἱ διευθύνοντες, τὰ

στελέχη, τὸ προσωπικὸν πρέπει νὰ θελήσουν : ἓνα δημιουργικὸν κύτταρον ἀπασχολήσεως, δημιουργίας πλούτου, προόδου καὶ ἀκτινοβολίας πέραν τῶν κοινοτικῶν συνόρων.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιχειρήσεως μὲ τοὺς κινδύνους καὶ τὸν δυναμισμόν του, ἐμπλουτισμένον μὲ τὴν γνώσιν, μὲ συνείδησιν τῶν ἐπιταγῶν τῆς νέας διοικητικῆς, μὲ κατανόησιν τῶν τεχνικῶν ἐξελίξεων, καὶ τοῦ διεθνικοῦ πνεύματος, μὲ τὴν ἰκανότητα νὰ ἀξιοποιῆ τὰς ἰδιοφυίας, αὐταὶ θὰ εἶναι αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ βιομηχανικοῦ δυναμικοῦ ἔναντι τοῦ ξένου συναγωνισμοῦ.

Ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐπιχείρησις θὰ εἶναι κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τῶν ἀνδρῶν ποὺ θὰ ἐκπαιδευθοῦν καὶ θὰ ἐπιλεγοῦν διὰ νὰ τὴν διοικήσουν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Δεκαπενθήμερος ἐπιθεώρησις τῶν οικονομικῶν ἐξελίξεων
Ἐκδότης - Διευθυντῆς

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Α ΑΝΔΡΟΥΔΙΔΑΚΗΣ

Συστηματικὴ παρακολούθησις

τῶν ἐξελίξεων τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῶν ξένων οικονομιῶν.

Περιέχει ἄρθρα, μελέτας καὶ στατιστικὰ στοιχεῖα.

Συνδρομαὶ ἐτησίαι

Ἐργασιῶν, Ὀργανισμῶν, Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν, Τραπεζῶν
Δρχ. 600. Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν Δρχ. 300. Ἰδιωτῶν Δρχ. 200

Ἐξωτερικοῦ : \$ 20

Γ ρ α φ ε ἰ α

Ὁδὸς Δραγατσανίου 4 — Ζ' Ὄροφος — Ἀθήναι 122

Τηλέφωνον : 3233.437